

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din.
celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Delitev dela.

V zadnjem uvodniku smo se izrekli za delitev dela v strokovnih organizacijah. Delitev naj se za prvo silo izvede vsaj na tri najvažnejše panoge: mezdna politika, socialna politika in izobrazba.

Vse te panoge je treba do dobra vsako posebej obdelati, ter vse delovanje naših organizacij usmeriti v enotno smer. V današnjem članku hočemo obdelati prvo točko to je:

mezdna politika.

Nujna potreba je, da prično vse naše organizacije glede mezdnih vprašani enotno nastopati.

Dosedanja mezdna politika naših organizacij je bila vodena brez vsakega sistema in brez potrebnih statističnih podatkov.

Pri pogajanjih so nastopali zastopniki delavstva vsak po svoje, govorili so o zvišani dragini, dokazovali za koliko se je draginja zvišala pa ponajvečkrat niso imeli. Pa tudi, če so te podatke imeli, so bili le v naglici zbrani, zato tudi površni in mnogokrat nepravilni.

Če bi ne bilo pri takem poslovanju druge škode je škoda že v tem, da je morala dosedaj vsaka organizacija posebej zbirati te podatke, mesto, da jih zbere ena za vse. Misliti bomo morali na to da si ustanovimo pri Strokovni komisiji institucijo, ki bo take splošne podatke zbirala za vse organizacije.

S tem si bodo posamezne organizacije prihranile mnogo truda, svoje moči bodo lahko posvetile onim nalogam, ki so jih dosedaj zanemarjale in kar je glavno, ti podatki, ki jih bo zbrala Strokovna komisija, bodo lahko zelo natančni, ker se lahko v ta namen ustvari precejšen aparat, ki pa posameznih organizacij ne bo finančno preveč obremenil, ker bodo stroški sorazmerno po velikosti organizacij porazdeljeni.

Dosedaj so si pa le večje organizacije mogle vsaj deloma odpomagati, dočim so manjše ostale pripuščene samim sebi.

Seyeda se da na ta način centralizirati le splošne podatke, statistiko o konjunkturi posameznih strok bodo morale pa zbirati dotične organizacije same. Moralo se bo pa tudi to vprašanje rešiti kolikor mogoče enotno.

V podrobnosti tega vprašanja se tukaj ne moremo spuščati, pokazati smo hoteli na navedenemu primeru le idejo delitve dela. Podrobnosti bo rešil tozadeven odsek, ki bo vsa ta vprašanja proučil ter z praktičnim delom dognal najboljši sistem.

Zaenkrat je potrebno, da zainteresiramo vse organizacije, da bodo za enotnim delom priče vsaj stremeti. Zato predlagamo danes resolucijo, ki bi naj služila za podlago enotnemu delu. Posamezne organizacije naj resolucijo do dobra preštudirajo in, če najdejo kake nedostatke naj nam jih sporoče.

Resolucija bo predložena prihodnji plenarni seji Strokovne komisije in, če bo tam sprejeta, bo potem obvezna za vse v Strokovni komisiji združene strokovne organizacije.

Glasil se:

Resolucija o mezdni politiki.

Predvsem je dobri in zdravi tarifni politiki predpogoj dobra in zdrava organizacija, ki mora imeti razredno vzgojo in značaj stabilnosti glede članstva.

Delavstvo, zlasti pa funkcionariji organizacije, morajo natančno poznati produkcijsko teorijo in prakso. Prisvojiti si morajo tudi poznavanje trgovske strani podjetij, v katerih so zaposleni. V tem oziru je treba obratovati posebno pazno izvozu surovin in vseh onih materialij, ki se pri proizvodnji potrebujejo, ter dognati cene istih. Nadalje je potrebno voditi natančen pregled o delavskih plačah kakor tudi o vseh drugih obremenitvah, ki so s tehničnimi in komercialnimi zadevami podjetij v zvezi. Pridobivati je treba tudi pregled o tržiščih, kjer se izdelki vnovčujejo, in za kakšno ceno. Zanemarjati se pri tem ne sme pregled svetovnega trga.

O vsem tem se ima voditi pregledna statistika na tak način, da se podružnice in centrala tozadevno izpolnjujejo.

Taki pregledi in statistike šele morejo tvoriti temelj za urejevanje delavskih dnevnih in eventualno tudi akordnih plačilnih postavk.

In ker igra pri kapitalističnem načinu proizvodnje veliko vlogo takozvana konjunktura, se je pri slabi konjunkturi ali pri velikih zalogah izgotovljenega blaga kolikor mogoče izogibati ostrejšim konfliktom, katere bi podjetniki lahko izrabili v svoj prid. V takih slučajih se prav rado dogaja, da podjetniki odpuščajo delavce, kar pa ima za posledico ustvarjanje brezposelne delavske armade, ki jo potem podjetniki izrabljajo kot protiutež napram zaposlenemu delavstvu posebno za zniževanje plač.

Dogaja se, da podjetniki včasih sami skušajo izdati kako stavko, strokovna organizacija pa v takih slučajih ne sme dopustiti, da bi se delavstvo pustilo izvabiti, tudi če bi večina zaposlenih bila za stavko.

Princip, ki ga skušajo podjetniki mnogokrat uveljavljati v tem smislu, da odpušče gotovo število delavstva, drugim pa povišajo plače, tega principa delavstvo ne sme nikdar priznavati. Že radi tega ne, ker bi tako postopanje nasprotovalo vsem pojmom o delavski solidarnosti.

Za uspešna mezdna gibanja je torej uporabljati kolikor mogoče čas takozvane boljše konjunktore, in ob takih prilikah se imajo zahteve kretati le v mejah dognane možnosti. Pretiravanje vsaki akciji pa navadno več škoduje kakor pa koristi.

Vsako akcijo je najpopreje treba skrbno pripraviti. Morebitna stavka naj se povsod in vselej smatra le kot zadnje in skrajno sredstvo. Predno se napove, je treba izrabiti vsa razpoložljiva sredstva in instance.

Da se pri mezdni pokretnosti kolikor mogoče varuje odporna sila delavstva in njegove organizacije, je priporočljivo, ravnati se po principu delnih stavk. Kajti pri splošnih se po navadi krepki solidarnost podjetnikov. Splošne stavke smejo priti v poštev šele v drugi vrsti, in to šele tedaj, kadar so za uspešno izvedbo splošne stavke dani vsi predpogoji.

Stavke se morajo voditi po točno izdelanem stavkovnem pravilniku, ki se mu mora vsakdo brezpogojno pokoravati.

Svetovna vojna je povzročila občutne izpremembe zlasti kar se tiče valutarnih razmer, kar je imelo in ima velikanski vpliv na delavske plače. Stalno padanje denarne vrednosti je znal kapital izrabiti za tako občutno znižanje delavskih zaslužkov, da je moral pod pritiskom javnosti začeti dajati rodbinskim očetom doklade za preživljanje družinskih članov. V nezaposlenosti, ki je bila posledica povojnega nereda, se je moralo delavstvo s tem zadovoljiti, tem bolj, ker ni znalo dobro preценiti vse goljufije te »milosti«. Zdaj jo že začnemo razumevati in zahteva vsepovsod, da se morajo zaslužki tako povišati, da bodo tudi rodbinski očetje lahko izhajali z njimi. Da dosežemo zopet vsaj predvojne razmere, naj se ti zaslužki ne morejo po visokih številkah malovrednega denarja, temveč naj bodo izraženi v blagu, tako da se ne bodo sami po sebi vsak dan zmanjševali z rastočo draginjo, ki je le posledica padajoče vrednosti papirnatega denarja.

V svrhu izvajanja vsega, kar je v zvezi s tarifno politiko, se imajo ustanoviti po vseh podružnicah tarifni odseki, ki morajo v določenih terminih poročati glavnemu tarifnemu odseku, ki naj se v to svrhu ustanovi na sedežu Strokovne komisije za Slovenijo, ta pa zopet bodi v zvezi z glavnim odborom GDSJ.

Prvi javni nastop „Delavskih Telovadnih Jednot Svoboda“ podružnica Jesenice skupno z delavskim telovadnim društvom „Sloga“ iz Maribora.

Sodrugom in sodružicam širom Slovenije!

Socijalistična mladina Jesenic in Javornika si je ustanovila l. 1920 pod okriljem »Svobode« lastni delavski telovadni odsek. Ideja po socijalističnih telovadnih društvih, ki se je porodila v naših srcih je yzrastla, naša sveta dolžnost je, da se ta ideja razširi širom Slovenije oziroma Jugoslavije. Težave ki smo jih imeli, da smo postavili na noge tel. odsek, so deloma premagane. Po dveletnem delovanju v prostorih »Delavskega doma« na Jesenicah, hočemo pokazati sodrugom in sodružicam, ter vsej javnosti, da naš trud ni zaman, da se članstvo resno zaveda cilja, ki smo ga začrtali po vzoru čeških sodrugov. Vabimo socijalistično mladino, članstvo S. D. J. Z. »Svoboda«, sploh vse sodruge in sodružice, da se udeležite prvega javnega nastopa socijalističnih telovadcev in telovadkinj, kateri se bo vršil dne 25. junija t. l.

Izvajale se bodo proste voje »Čeških del. tel. jednot, koje so prednašali češki sodruzi in sodružice na I. del. Olimpijadi v Pragi l. 1921. Nastopili bodo člani in članice, ter ženski in moški šolski naraščaj tel. odseka »Svobode« na Jesenicah, skupno s člani in članicami del. tel. društva »Sloga« iz Maribora.

Ni naš namen, da pokažemo pred javnostjo kaj znamo, temveč da damo pogum in veselje socijalistični mladini po vseh industrijskih centrih Slovenije, da si ustanovimo čim mogočnejše socijalistične tel. odseke.

Sodruzi in sodružice! Statistika razvoja sodružnih Delavskih Telovadnih Jednot na Češkem nam jasno kaže, kaj zmore zavest in pogum mladine. L. 1897. je bila samo l. jednota z 90 člani. a l. 1920. pa 1565 jednot z 200.000 člani in članic. Slovenska delavska mladina na noge, led je prebit, ustanovimo si po zgledu čeških sodrugov, tudi mi slovenski mladi proletarci, močno armado telovadcev, socijalistično vzgojenih mož in mladeničev, žena in deklet. V nas naj vlada zavest, da je moč proletarijata ne samo v strokovnih in političnih, temveč tudi v izobraževalnih in telovadnih, močno in trdno stoječih organizacijah. Udeležimo besede, ki jih je napisal francoski pisatelj Lassalle: »Proletariat ti si skala, in na tej skali si boš zidal nov svet.«

Telovadba je sredstvo za vzgojo telesne in duševne moči, discipline in samozavesti. V l. 1907 je pisalo glasilo Del. Tel. Jednot Češkoslovaških sledeče besede: »V D. T. J. si moramo prizadevati, da v srca proletarske mladine vsadimo misel človečanstva, in tako zgradimo nov, močan temelj prihodnjega človeka. Vsak otrok z zdravo dušo in jeklenimi mišicami nam bo jamčil za zdravo pokolenje in zmago socializma.« Češki so-

drugi gredo to pot naprej in njim je zmaga zagotovljena. Kdor ima mladino, ima bodočnost. Tega gesla se posebno pri nas, dobro zavedajo meščanske stranke. Ali naj mi proletarci spimo? Ne. Slovenska proletarska mladina Tebi kliče članstvo jeseniške »Svobode« energično naprej, po zgledu socijalističnih mladinskih organizacij Češke, Nemčije, Nem. Avstrije, Francije, Rusije, Belgije i. t. d. da se v doglednem času tudi mi Jugoslovani pridružimo tej veliki armadi mednarodnih mladinskih organizacij. Sodruzi in sodružice, ki imate veselje in zmožnost, pojdite, zberite mladino, vzgajajte jo, poučujte jo. Res, da nastanejo težave, ki se marsikomu, zde prevelike, toda strah stran, pogum velja, vse se doseže, samo volje in vztrajnosti je treba. Na delegacijskem zboru »Svobode« dne 30. oktobra 1921, so bile govorjene besede: »Osemurni delavnik ni bil zato izvojevan, da delavec poseđa v prostem času po gostilnah, temveč da posveča ta prosti čas izobrazbi. Mladi delavci spadajo v telovadnice, kjer naj si utrjujejo svoje telo, usposabljaajo ga za težko delo. Osvežiio naj v telovadnicah svoj duh, ki se utruiia pri težkem delu. Karl Marks je v svojih spisih jasno povedal, da so najrodovitnejša tla za socializem tam, kjer je proletarijat telesno in duševno najbolje razvit.«

Proletarska mladina, razmišljaj te besede, udeleştuj jih dejansko, in zmaga za bodočnost, bo zmaga socijalistične mladine. Z upanjem, da bo l. javni nastop socijalističnih telovadcev »Svobode« in »Sloga« začrtal smernice za bodoče delo na polju izobrazbe.

Vas pozdravljamo s socijalističnim pozdravom

Odbor »Svobode« Jesenice.

(Op. uredništva.) V najtežavnejših razmerah, ko si slovenski proletariat še le išče smernic za svoje delo, ko je porušena vsa vera v poštenje, ko ljudje že skoraj samim sebi več ne verujejo, prihaja klic naše goreniske mladine.

Vsi tisti, ki se Vam gabi bratomorni boj med delavstvom pojdite ta dan na Jesenice. Videli boste kakšnih žrtev zmore tista mladina, ki ne pozna strupa, ki se ne poslužuje laži, temveč krepko vili ti čisti meč enakosti, bratstva in svobode.

Vsi sodruzi z desne in leve, pojdite na Jesenice, zagotovimo Vam, da se boste vračali nazaj z novo vero, da je vendar še kaj poštenjakov na svetu.

Pojdite na Jesenice vsi ki živite v ozračju strupenih plinov, pojdite ozdravili si boste Vaša srca in Vaše duše.

Pojdite!

Okrožna strokovna konferenca na Jesenicah.

V nedeljo 28. maja t. l. se je vršila na Jesenicah v Delavskemu domu okrožna strokovna konferenca v svrhu ustanovitve okrožne strokovne komisije za Gorenjsko. Navzočih je bilo 28 delegatov in sicer 25 iz kovinarske organizacije podružnic Jesenice, Dobrava in Javornik, 2 iz lesne organizacije, podružnice Gorje in 1 iz kemične organizacije, podruž-

nice Mojstrana. Dnevni red konference je bil: 1. Referat o socialni zakonodaji. 2. Referat o mezdni politiki. 3. Volitev odbora okrožne strokovne komisije in 4. Raznoterosti. Konference so se udeležili tudi zastopnik Delavske zbornice s. Stanislav Likar, predsednik Strokovne komisije s. France Svetek ter zastopniki osrednjih društev živilskih, lesnih, ke-

mičnih, tobačnih delavcev, kovinarjev in brivcev.

K prvi točki dnevnega reda je poročal s. Stanislav Likar, ki je v svojem referatu obširno obrazložil pomen socialne zakonodaje. Po referatu je sledila kratka debata.

S. France Svetek je jako jedrnato obravnaval mezdno politiko. Prečital je tudi resolucijo, ki jo na uvodnem mestu prinašamo. Debatu osobito jeseniških sodrugov je bila stvarna in videlo se je, da so se za referat zanimali.

Bilo pa jih je tudi nekaj, ki so na vsak način hoteli razbiti soglasje na konferenci s tem, da so metali na nekatere naše funkcionarje pavšalna sumničenja, s čimer pa so tudi pokazali, da so za vsako resno delo nesposobni.

Dokaj živahna debata se je razvila tudi pri volitvi okrožne strokovne komisije. Okrožna strokovna komisija bo obstojala iz ožjega odbora, katerega tvorijo zastopniki podružnice kovinarjev na Jesenicah, Javornika in Dobrave ter širšega odbora z zastopniki podružnice lesnih delavcev v Gorjah ter podružnice kemičnih delavcev v Mojstrani.

V ožji odbor so bili soglasno izvoljeni sodruzi: Jeram, Mulej, Ravnik, Marčič, Avsenek, Ferčelj, Žagar in Jakopič. Zunanje podružnice pa bodo na svojih sestankih izvolile po enega zastopnika v širši odbor.

Konferenca je pokazala zavednost jeseniškega proletariata, žal pa smo morali opazovati in poslušati tudi ljudi, ki hočejo strokovne konference uporabljati v svoje razdiralne namene, namesto, da bi z pozitivnim delom pomagali dvigniti naše organizacije.

Njihovo postopanje na konferenci ni škodovalo, kajti zastopniki gorenjskega proletariata so vsaj enkrat od blizu videli, kdo je za skupnost in kdo dela za razdor.

Dopisi.

Iz tobačne tovarne. V naši tovarni imamo tako gospodarstvo in tak hišni red, da se bogu smili. V tovarni je zaposlenih preko 1200 ljudi pa imamo samo dva stranišča. Razumljivo je, da to tako veliko število ljudi ne zadostuje in, da je to glavni vzrok, da vlada tam taka nečistost. Mesto da se temu odponore ter zgradi zadostno število stranišč je pa g. ekonom Golob še eno od teh zapri. Stranišče je zaprto sedaj že 6 dni, in še ni osnaženo, dočim vlada v drugem še temu primerno večja nesnaga. Kdo je v tobačni tovarni odgovoren zato, da ne izbruhne kolera.

Iz Celja, Kaj se bo ukrenilo, da se preurede razmere v ljubljanski bolniški blagajni? To vprašujejo člani nas zaupnike. Resolucija, ki smo jo na okrožni konferenci sprejeli je bila priobčena tudi v »Napreju« pa vendar ne dobimo pravega odgovora. Poleg tega so pa izšli o telovanju blagajne v »Napreju« tudi drugi zelo težki očitki napram bivšemu vodstvu. Ker nas članstvo sprašuje kako je s stvarjo prosimo javnega odgovora.

Op. uredništva. Strokovna komisija se je na svoji zadnji seji s tem vprašanjem bavila in bo v doglednem času zbran ves material. Kakor ne gre, da bi kakoga krivca zagovarjali, tako ne gre, da bi brez natančne preiskave koga obdolžili. Na letošnjem kongresu izvoljena strokovna komisija je zmagala ravno na programu čiščenja, za to mislimo, da so sodruzi s tem zadovoljni, da bo počistila, kjer je za čistiti. Vendar prosimo sodruge naj ne postanejo nestrpni, vse o svojem času. Tudi sodruge v Guštanju prosimo, da se s tem odgovorom za enkrat zadovolje.

Izlet in skupščina ljubljanskih kovinarjev na Jesenice bo na binkoštno nedeljo. — Udeleže se lahko tudi druge stroke. — Povprašajte v tajništvu kovinarjev.

Stavka celjskih kovinarjev traja dalje. — Pomagaj!

Gospodarstvo.

Sam ali družba. Na svetu sta v glavnem dve vrsti ljudi. Prva misli, da je svet radi njiju, da se mora vse njim na voljo goditi, da mora vse tako plesati, kakor oni godejo. Lep primer za našo trditve je genovska konferenca, kjer ima prvo besedo republika Francoska. Druga vrsta ljudi je pa tako ustvarjena, da v resnici pleše, kadar prva gode, da mirno drži, kadar vihti bič, da grize kislj jabolko, dela zvraven zadovoljen obraz in hvali »dobro« jed. Včasih pa se le najde kdo, ki mu to ni všeč, začne oznanjati nov evangelij bratstva, enakosti, svobode. Ljudje ga sicer poslušajo, mu potrjujejo, mu ploskajo, gredo celo za njim, toda pri prvem kamenčku, ki ga je treba odstraniti, jim pade srce pod kolena, pa zbogom. Nekaj pa jih še kljub temu vstraja, gredo dalje, podirajo oviro za oviro, nemeneči se za nevarnost, v kateri se nahajajo. Komu pa koristijo uspehi, ki jih dosežejo? Največ tistim, ki so ostali lepo doma za pečjo. Ne, človeku ni dobro samemu biti, pravi že staro sveto pismo. Ne, človek ne sme samo zase delati, pravi novo sveto pismo - socialistični katekizem. V ta nauk verujemo; toda vera brez del je mrtva in mrtvi smo tudi mi, če po njej ne živimo. Kdor pravi, da je delavec, pa delavcu ne pomaga, tak ni vreden tega častnega imena. Kje je delavec najbolj pomoči potreben? Na gospodarskem polju. Mu lahko pomagamo? Lahko. Nalagajmo vse svoje prihranke v svoj delavski hranilnici! Konsumnega društva za Slovenijo, ki obrestuje hranilne vloge po 4½, odnosno one proti daljšemu odpovednemu roku po 5%.

Šola življenja. Avstrijska republika je država, kjer se trudijo ljudje dobre volje in vzvišenih ciljev, da bi jo čimprej spravili na trdne noge. Delajo na vse kriplje, toda vidnih uspehov nimajo. Prišli so namreč celo več pri napačnem koncu in vlekli toliko časa, dokler jim ni nekdo pokazal, da so na napačni poti. Urad, ki zbira razne številke iz cele države, imenujemo statistični urad in ta ima velikansko besedo. Zbirko števil je objavil in ugotovil, da pridela Avstrija neke vrste blaga doma za 200 milijard kron, kar pa ne zadošča, zato ga še uvozi za 100 milijard kron. Vse blago, vredno 300 milijard kron, pa poženo prebivalci Avstrije za eno leto in dan po grlu, vina, piva in šnopsa popijo za 300 milijard kron. Kdor toliko pije, mora imeti denar. Tako bi vsaj človek sodil. Pa ni tako. Avstrijski državniki so si obrabili noge do kolena, da so si izposlovali v tujini posojilo za malo več kot 300 milijard kron. Kako bi to dosegli na krajši način? Prepovedali bi točenje alkohola. Šola življenja pa je trda in ne prizanesa nikomur. Kier vlada alkohol, tam gospodarstvo ne uspeva. Ali ima delavec tudi svoje gospodarstvo? Tudi. To so njegove gospodarske organizacije. Te je treba krepko podpirati. Vsak dan moramo na nje misliti in jih negovati. Trdne bodo, kadar bodo neodvršne. Zato pa se odreče vsak zaveden gospodar vsako nedeljo eni četrtinki vina in denar naloži v svojo hranilnico Konsumnega društva za Slovenijo, ki obrestuje hranilne vloge po 4 in pol odnosno po 5%.

Na pravi poti. Pred par desetletji je obiskala naše brate na Dolenjskem huda nesreča, ki je pretila, da uniči sto in sto kmetij. Vinorodne kraje je napadla trtna uš in jih tudi uničila. Ljudje so obupavali, vili roke se selili v Ameriko, zapuščali so rodno grudo, neznaoč si pomagati. V vasi D. je živel kmetič Jože J., podjeten mlad mož, ki ni zagnal puške prvi dan v koruzo. Čital je, da trte na ameriški podlogi trtna uš ne napada. Po čudnih potih si je preskrbel nekaj takih podlog, z njimi nemudoma zasadi del že uničenega

vinograda in delal od zore do mraka. Ljudje, od prvega do zadnjega, so se mu posmehovali, nagajali, metali polena pod noge, ga zmerjali, psovali. Jože pa je šel nevzdržno začrtano pot; rezal, okopaval, škropil in po 4 letih prvič tudi — trgal. Osušeni sodi so se po dolgem prestanku znova napolnili, pridelek je bil prvovrsten in je pomagal Jožetu iz prve sile. Uspeh je bil velikanski. Bližnji in daljni sosede, vinogradniki od vseh strani so prihajali k njemu, prosili pojasnila in tekoni kratkega časa so gorice zopet zelele in rode danes najzlahotnejšo kapljico. Jože je bil na pravi poti, ljudje so ga posnemali, gospodarstvo je storilo velik korak naprej. Danes so razmere iste. Na vse naše meščansko gospodarstvo je padla požrešna trtna uš, ki preti, da najnižjim slojem izpije kri in uniči življenje. Prišel pa je Jože J., zbral okrog sebe ljudi svojih misli in ustanovili društvo samopomoči — konsum. Voli, psovali, nagajali so; danes pa je to premagano stališče, konsumna društva so potegnili množico za seboj, gospodarstvo, zgrajeno na popolnoma novi podlagi, se bohotno razvija. Prilivamo mu vedno z novimi doneski v obliki stalnih hranilnih vlog, ki jih obrestuje hranilni oddelk Konsumnega društva za Slovenijo po 4 in pol odnosno daljšeročne po 5%.

Razno.

Zaprti socialni revolucionarji v Rusiji bodo dne 6. junija sojeni. Obtoženi so, da so leta 1917. agitirali za revolucijo proti boljševikom. Obtoženi so 43 socialistov od katerih sedji 37 že 2 do 3 leta v preiskovalnem zaporu. Proti tej nečloveški brutalnosti so protestirale vse delavske organizacije v Evropi, ter prisilile rusko vlado, organizacije v Evropi, ter prisilile rusko vlado, da pripušči k tem procesom zagovornike. Zagovorniki, ki jih je poslalo berlinsko delavstvo so že odpotovali. Obtožnica, ki je dvignjena proti obtožencem obsega 800 strani. Proces sam na sebi ima velik političen pomen. Jasno je, da dokler v Rusiji zapirajo in more zastopnike socialističnega delavstva, da toliko časa ne bo upostavljena enotna fronta proletariata. Sploh je v agitaciji za enotno fronto več kot 3 četrtine hinaske demagogije, ki služijo gotovim elementom le za to, da zakrivajo svoje skrite rovarjenje. Na ta proces se bomo še povrnili za enkrat obsojamo tudi mi z vsem ogorčenjem to rabeljsko početje.

Iz organizacij.

KOVINARSKA STROKA.

Kamnik. V nedeljo, dne 23. t. m. se je vršil izvanredni občni zbor, na katerem je bil izvoljen nov odbor, ki bo zadnjič poskušal vzbuditi v delavstvu proletarsko zavest. Na občnem zboru je bilo zbrano delavstvo, ki čuti z organizacijo in, ki se zaveda, da je v sloji moč. Sklenilo se je, da podružnica ostane, da pa dokler se ne bo zavedalo ostalo delavstvo svojih dolžnosti, opusti vsa posredovanja in akcije. Delavstvo te tovarne se mora slej ko prej zavedati, da so oni organizacija, ne pa predsednik in tajnik. Centralni tajnik s. Golmajer je izjavil, da bo ODK odkladalo vsako posredovanje za to podružnico, dokler se ne pokaže, da je podružnica boja zmožna, in dokler ne bodo imeli zaupniki zaslobo pri svojih članih. — Tajništvo ODK.

Podružnični funkcionarji in člani pozor! Z 18. tednom je stopil v veljavo novi pravilnik, s katerim so zvišani tedenski prispevki v izmeri ene ure na teden.

Kvota, ki ostane podružnici znaša 10% od prispevka. Provizije blagajnikom, naj določijo podružnični odbori sami svojim blagajnikom in sicer, od kvote, ki ostanejo podružnicam, kar seveda mora vsaka podružnica izkazati v mesečnih obračunih.

Blagajniki naj navedejo v vsaki mesečni razvidnici pri vsakem članu centralno številko, da bodo mogoče pravočasno izstavljati članske knjižice.

Centralni blagajnik.

USNJARSKA STROKA.

Sodrug Mihael Gilha član Osredn. društva usnjarjev podružnica Ljubljana je umrl za srčno kapjo.

Pogreba se je udeležilo lepo število sodrugov in sodružic.

V imenu organizacije se je v lepem nagrobnem govoru poslovil predsednik podružnice S. Kutniak, ki je orisal zvestobo umrlega sodruka do organizacije, N. v. m. p.

Blagajniki in zaupniki pozor! V soboto 3. junija poteče 22 teden.

Člani, kateri imajo plačane prispevke, samo do 14 tedna tekočega leta, morajo ta teden uplačati, sicer izgube članske pravice.

Podpore vseh vrst, se smejo izplačevati le članom, ki imajo vplačani 13 letošnji teden. Ako nima član vplačano do tekočega, to je 22 tedna, naj se mu manj-

Objave in zahvale.

Podpisani delavki, Marija Kos in Neža Gostenčnik se iskreno zahvaljujeta sodrugom strokovne organizacije rudarjev podružnice Mežice za podarjenih 100 Din kot podporo v hudi bedi, ko služita najina moža vajake in sve midve brez vsakih sredstev in imava nedorasle otroke — lačne želodce za preživeti.

Marija Kos L. r., Neža Gostenčnik L. r.

Tedenski pregled.

Ljubljana, dne 30. maja 1922.

Ne le države, ki so bile v zadnji svetovni vojni premagane, temveč tudi takozvane zmagovalne države so šle na konferenco v Genovo z zadnjim upanjem na bogato Ameriko, da jim ta priskoči na pomoč v skrajni sili, katero je povzročila splošna gospodarska zmeda v Evropi. Te dni se je obrnila na Zedinjene države ameriške tudi Italija, Imela bi rada posojilo, ki ga hoče uporabiti za nakup ameriškega gradiva, s katerim hoče zboljšati svoje državne železnice. Bo pa draga reč, če se bo delalo prav pošteno bodo italijanske železnice preklicano drage, če pa pride kaj vmes in se bo vodilnih diplomatov preveč prijel, bodo morale italijanske železnice kar obstati. Siromaki bodo hodili peš, bogataši imajo pa itak avtomobile.

Kakor pri nas med demokrati in radikalc, tako se vrši v Zedinjenih državah ameriških srdit, a pritažen boj med demokrati in republikanci. To so seveda samo imena, ker prvi niso načeloma demokrati in drugi ne republikanci. Vse to je kapital, ki izigrava lepa gesla naivnim ljudem na rovaš navlihanim pa za zabavo in korist. Ta tihi boj je zavzel zadnje čase prav strupeno obliko, ker se obe stranki pripravljata na volitev novega predsednika. Pa se zna zgoditi, da bo šla obema imenovanima strankama trda, ker nameravajo neodvisno stranke postaviti lastnega kandidata za predsedniško mesto.

Napetost med Ameriko in Japonsko je vedno ostrejša. V interesu »svetovnega mira« se vse to prikriva, vendar ni mogoče zatajati elektrike, s katero je napolnjeno politično ozračje in ki jo povzroča drgnjenje ameriškega in japonskega imperializma.

Pred vojno je bila evropska javnost navajena čitati vsaki teden o revoluciji v tej ali oni južno-ameriški republiki, tako da je stvar postajala že dolgočasna. Svetovna vojna je te dogodke zatemnila, vsaj je bilo v Evropi sami krvi dovolj in preveč. Sedaj pa človeška bestija zopet ne miruje. Tudi v Ameriki so se jeli zabavati z ognjem in mečem, kakor so govorili včasih, ali z dinamitom in ročnimi granatami, kakor pravi sedanji človeški rod. Komaj so potihnile vesti o revoluciji v Mehiki, že nam poročajo, da se je republika Nicaragua uprla svojem predsedniku. Točnih poročil še ni.

Rusija potrebuje kreditov, ker se vrše pogajanja med falitnimi evropskimi državami in Ameriko, se je obrnila tudi sovjetska Rusija, ki je dala na genovski gospodarski konferenci vsem državam tako imenitno lekcijo, na Zedinjene države. Zedinjene države pač vedo ceniti Rusijo in nimajo v načelu ničesar zoper to, da se dovolijo Rusiji zahtevani »kredit«. Vendar so privolile v to, da pošlejo svojega izvedenca v mednarodno komisijo, ki ima proučevati gospodarsko stanje Rusije. Živimo pač v času konferenc, a razvoj gre preko tega!

Po uspehu, ki ga je dosegla italijanska diplomacija v Genovi nad našo, so je toliko opogumila, da je pozabila na sramotne batine, ki jih je dobila pred vojno v Tripolisu in izgubila je novo ofenzivo v tej državi. S kakšnim uspehom, se še ne ve. Uradni italijanski krogi vse akcije italijanskega vojaštva zaračunajo.

Po angleških, francoskih in italijanskih kolonijah je opaziti odločen odpor zoper Evropske sile, ki so jih podlarmile. Obenem z vzpostavitev gospodarskega stanja v Evropi, ki je po vojni toliko trpelo, bo treba urediti tudi vprašanje ljudstev, ki jih evropske države tako nečloveško izkoriščajo.

Evropska politika je tala ta teden v znamenju obljub in pogovorov. To zadnje moramo posebno poudariti. Če izpolni Nemčija svoje obveznosti, jo povabi antanta k sodelovanju pri Zvezi narodov; če se bo držala Rusija svojih obveznosti, se ji dovolijo krediti itd. Zadnje vesti vedo povedati, da se je antanta vendar ušla nemški politiki in naročila vrhovnemu zavezniškemu svetu, da dovoli Nemčiji odgoditev reparacijskih plačil.

Delegati, ki so zastopali svoje države pri mednarodni gospodarski konferenci v Genovi so se vrnili na svoja mesta ter pretehtulejo, preudarjajo in ocenjujejo svoje postopanje na konferenci in ugotavljajo stališče, katerega se bodo držali odselej. V italijanskem parlamentu je izjavil ministrski predsednik De Storza, da je prišla italijanska delegacija iz Genove v zavesti popolnega uspeha. Genovska konferenca je povzdignila ugled Italije. Angleška poslanska zbornica je pohvalno priznala, delo ministrskega predsednika Lloyd Georgea na genovski konferenci in mu izrekla zaupanje. To so seveda le bolj fraze. Zakaj kolikor ima angleško ljudstvo koristi od genovske konference, dokazujejo dejstva, da je v Angliji še vedno nad poldrugi milijon brezposelnih. Isto je z Italijo, ker je pravkar izbruhnila splošna stavka.

Pogajanja, ki so se v Genovi začela med Jugoslavijo in Italijo se sedaj nadaljujejo, in si čer posreduje angleški ministrski predsednik Lloyd George.

Italijanska kraljeva dvojica potuje po naših okoliščinah. Kakor običajno ob takih prilikah, se ji meščansko časopisje prepoznane patriarha. Socialistično časopisje poroča resno in trdno, komunistično se posmehuje in napada. Neurejene politične razmere in preteči gospodarskega življenja sta povzročila krizo priški vladi. Sedaj je kabinet končno odstopil. Sedaj se razlikne kombinacije. Baje sestane vladni blok velenemci in krščanski socialisti.

Na Čehoslovaškem so socialisti - levničarji ustanovili stranko za vse čehoslovaško ozemlje. Nova stranka naglašja enotnost internacionale svetovnega proletariata na podlagi razrednega boja, ter je priznala svoj pristop k dnujski Mednarodni zalednici socialističnih strank (2 in pol internacionala). Tej internacionali so pristopili tudi ameriški socialisti, tako, da je sedaj to največja mednarodna politična organizacija proletariata. Dosedaj je imela prvenstvo druga (Schoidemanova) internacionala.

Čehoslovaška vlada je v svoji politični uvidnosti podpisala s sovjetsko Rusijo sporazum, ki določa popolno nevtralnost obeh držav. Naša uboga Jugoslavija pa kaže vstajajoči silo Rusiji roge, ki si jih bo po gotovo polomila.

Dne 4. junija se v Pragi sestane Unija društev zveze narodov. Zborovanja se udeleži tudi Jugoslavija.

Na Madžarskem so se te dni vršile volitve v parlament. Pri teh volitvah so Karlisti; to je pristali bivšega Habsburžana Karla popolnoma propadli. Napredovali pa so Socialni-demokrati, kar dokazuje, da se socialistična misel razširja celo v tem gnezdu največje reakcije v Evropi.

Mala antanta in Poljska se bolj in bolj zblizujeta. Jasno je, da mora priti do trdne zveze srednje evropskih držav, vendar bi bilo želeto, da se vodilni državniki bolj ozirajo na interese ljudstva in da ne delajo le v korist kapitalizma kakor doslej. Zlasti kočljiv je obrambni dogovor, ki je bil zadnje dni sklenjen med Malo antanto in Poljsko, ker je očitno, da ga bo skušala Poljska izkoristiti v svoji borbi zoper Rusijo. Za vsem tem je seveda zapadni kapital.

Rusija vidno napreduje in je pri tem ne ovira niti strašna katastrofa gladovanja. Pred kratkim je sovjetska vlada odobrila v Genovi sklenjeno pogodbo, ki so jo sklenili ruski in nemški delegati.

V ospredju javnega zanimanja stoji sočasno vprašanje kraljeve poroke. Liznil, pohlepni, malikovalci in ljudje brez hrbtnic vseh stanov, strank, kategorij in razredov tekmujejo, kdo bo bolj lizal prah pred reprezentantom države. Značilno je, da so bili ti ljudje v bivši Avstriji pravtako vneti Avstrijci kakor so sedaj Jugoslovani. Pošteni ljudje se jim morajo prezirljivo posamehovati. Žalostno pa je, kako daleč nadejo ljudje v nizkotnosti svojega mišljenja. Baje je priredilo prebivalstvo v Osejku patriotske manifestacije celo čevljem, ki jih je izvedel tamoznji čevljar za kralja. V Osejku je polovica stanovništva židov.

Parlament bo v kratkem odgojen, ker je poslanecem prevročje, da bi sedeli pri dolgih sejah v šeparnih prostorih parlamenta.

Posojilo, ki ga je Amerika ponudila Jugoslaviji, in ki ga je »domorodno« časopisje spremljalo s toliko samohvala, še vedno ni zaključeno. Stvar se predeluje plete, da bi mogli imeti še kaj zaupanja.

Javljalo nam novine, da izide te dni zakon o zaščiti delavcev. Naš list je o tem že pisal, da je zakon pomanjkljiv, vendar bo tudi ta zakon prinesel proletariatu nekaj olajšav, če bo proletariati na straži. Strokovna komisija bo vse te zakone izdala v posebni brošuri.

V Sloveniji je razburil vse duhove zadnji občni zbor Jadranske banke. Tu je udaril kapital ob kapital. Gospodje, ki so šele prišli do virov imenovane banke, so v javni seji očitali dosedanji voditeljem goljufije in izkoriščevanje. Stvar se bo razjasnila pred sodiščem. Ne gre nam za to, da bi sklepali, kdo je kriv in koliko je kriv, zakaj je nastala ta afera, iz kakih razlogov itd., beležimo tole kot dokument, kako škodi narodnemu gospodarstvu pod nobeno kontrolo stoletj in le od par oseb odvisni bankokratski sistem narodnega gospodarstva. Kaj takega se v Jugoslaviji ne sme ponavljati. To zahteva delovno ljudstvo. Na sramotni kamen z ljudskimi škodljivci!

Organizacije radikalne stranke, ki je bila ustanovljena v Kočevju, nameravajo baje ustanoviti tudi v Ljubljani. Njeni očefje so bivši demokradi, ki pri demokratskem koritu niso našli udobnega mesta.

Celjska stavka kovinarjev se še z večjo ljutošjo nadaljuje. Ta stavka je pokazala kakih žrtv je zmožna užaljena slovenska duša, kadar brani svojo posledno postojanko. Stavka traja že 11 teden, vendar stavkujoči ne omahujejo. Zadnji teden se je stavka poostila do največje ljutošti in vse kaže, da je odločilna bitka na vidiku. Drugi kovinarji zbirajo z vso požrtvovalnostjo stavkih davek. Ko bodo objavljene številke bomo videli, da so samo kovinarji zbrali več stotisoč kron in zbirajo še z mezmanskim požrtvovanjem dalje. Kovinarji bodo v tej stavki priborili svoji organizaciji največji uspeh.

Tudi druge organizacije zbirajo stavkih davek, prvenstvo bosta imeli živilska in kemična stroka, Katera stroka bo najslabša?

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).

Izdajatelj: France Svetek.

Odgovorni urednik:

Ivo Meznarič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vank delavnik od 8 do 13 ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se oskompujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del svetla za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 120 K.

„ELSA“ OBRAZNA

POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečkah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet dišava za perilo 12 K; Schampooon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parum po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 252. Hrvaško.

!!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje prihranke v

Poštni predal št. 13.

Telef. Int. št. 178.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.

Brzoi. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilnem oddelku

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

vloge proti 1/2 L. odpovedi po

5 %

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v centrali v Ljubljani ali pa v podružnicah: Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Loše, Mežica, Crna I., Crna II.

Hranilni kapital K 4.000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!